

جایگاه قوه قضائیه در قانون اساسی و سازمان های تابعه

پروفسور دانشجوین علمی - کاربردی
و کارکنان سازمان های وابسته به قوه قضائیه

تألیف: علیرضا عباسی
مدرس دانشگاه و موسسات آموزش عالی

سرشناسه	: ایران. قوه قضائیه
عنوان و نام پدید آور	: جایگاه قوه قضائیه در قانون اساسی و سازمان های تابعه / تألیف علیرضا عباسی
مشخصات نشر	: رشت: ارنواز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۲۱-۷۵-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ایران. قوه قضائیه
موضوع	: قوه قضائیه - ایران - شرح وظایف
شناسه رده	: عباسی، علیرضا، ۱۳۴۹ -
رده بندی	: ۱۳۹۱ ج۲ ۹۳/الف/۲۶ KMHP
رده بندی دیویی	: ۳۴۷.۵۸۰۰۲
شماره کتابشناسی	: ۳۰۹۳۶

تشریحات ارنواز

نام کتاب : جایگاه قوه قضائیه در قانون اساسی و سازمان های تابعه

مؤلف : علیرضا عباسی Alirezaabasi39@yahoo.com

صفحه آرای و طرح جلد: رسول نورمحمدی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

چاپ و صحافی: راستین

قیمت: ۷۵۰۰۰ ریال

مرکز پخش: رشت - بلوار لاکان - روبروی اداره گاز - انتشارات ارنواز

تلفکس: ۰۱۳۱ ۴۲۴۱۸۷۲ Email: Arnavazpub_1383@yahoo.com

فهرست

۸	تقدیم
۹	پیشگفتار
۱۰	مقدمه
۱۱	۱- جایگاه قوه قضائیه در قانون جمهوری اسلامی
۱۱	۱-۱- استقلال قوه قضائیه و قضاوت
۱۲	۱-۲- استقلال قاضی در نظام حقوقی اسلام
۱۲	۲- هدف از قوه قضائیه
۱۲	۲-۱- هدف های کلی در دستگاه قضائی ایران
۱۲	۲-۲- وظایف قوه قضائیه در اصل ۱۵۶ قانون اساسی
۱۳	۳- سلسله مراتب در قضاوت جمهوری اسلامی
۱۳	۳-۱- ولی امر مسلمین
۱۴	۳-۲- رئیس قوه قضائیه در قانون اساسی
۱۴	الف) چگونگی نصب و عزل رئیس قوه قضائیه
۱۴	ب) وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه در قانون اساسی
۱۶	۴- قاضی
۱۶	۴-۱- نحوه انتصاب قاضی در قوه قضائیه
۱۶	۴-۲- صفات قاضی در قوه قضائیه
۱۷	۴-۳- حدود و اختیارات وظیفه قضات
۱۸	الف) حل و فصل به عاوی
۱۹	ب) وظایف و اختیارات دادگاه ها در برخورد با مصوبات دولت معایر با قانون
۱۹	ج) چگونگی تفسیر قانون توسط قاضی
۱۹	د) نحوه صدور احکام
۱۹	۵- دلایل مصونیت قضایی
۲۱	۶- نحوه عزل و صلاحیت و تخلفات قاضی در قانون
۲۱	الف) نحوه رسیدگی به جرائم عمومی قضات
۲۱	ب) نحوه رسیدگی به تخلفات انتظامی قضات
۲۲	ح) شروط ایجابی و سلبی قضات
۲۲	د) تقصیر و اشتباه در صدور حکم توسط قضات

۲۳	۱- تقصیر قاضی در عمد و غیر عمد
۲۳	۲- وظیفه دولت در صورت تقصیر کارگزار
۲۴	تاریخچه وزارت دادگستری (عدلیه) (دادسرا)
۲۵	۷- وزیر دادگستری در جمهوری اسلامی
۲۵	۷-۱ نحوه انتخاب وزیر دادگستری
۲۵	۷-۲ جایگاه وزارت دادگستری در جمهوری اسلامی
۲۵	الف) تنظیم روابط قوه قضائیه با دو قوه دیگر
۲۶	ب) تنظیم تفویضی از قوه قضائیه
۲۶	۸- ضرورت وجود دادرسی و دادگاه در حکومت اسلامی
۲۷	۹- دیوان عالی کشور
۲۸	۱- ساختار تشکیلی دیوان عالی کشور
۲۸	۱-۱ رئیس دیوان عالی کشور
۲۸	۱-۲ جایگاه شعب عادی دیوان عالی کشور
۲۹	۱-۳ جایگاه شعب تشخیص دیوان عالی کشور
۲۹	۱-۴ جایگاه هیات عمومی دیوان عالی کشور
۲۹	۲- وظایف و اختیارات دیوان عالی کشور (در امور قضائی غیر قضائی)
۲۹	۱-۲ نظارت بر حسن اجرای درست قوانین در دادگاه های سطح کشور
۳۰	۲-۲ صدور رأی وحدت رویه قضایی در دیوان عالی کشور
۳۰	۲-۳ محاکمه رئیس جمهوری
۳۰	۲-۴ حل اختلاف مراجع قضایی در دیوان عالی کشور
۳۰	۱۰- دادگستری یا دادگاه های عمومی در کشور
۳۱	۱۱- دادسرا و دادگاه های اختصاصی در ایران
۳۲	۱۱-۱ دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی
۳۲	۱۱-۲ دادگاه نظامی
۳۳	۱۱-۳ دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت
۳۳	الف) تشکیل دادگاه ویژه روحانیت
۳۳	ب) ساختار و تشکیلات دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت
۳۳	ج) حدود اختیارات و صلاحیت دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت
۳۳	د) حدود احکام در دادگاه ویژه روحانیت

۳۳	۱۲- دیوان عدالت اداری در نظام جمهوری اسلامی
۳۶	۱۲-۱- صلاحیت و حدود اختیارات دیوان عدالت اداری کشور
۳۷	۱۲-۲- موارد استثنایی بر صلاحیت عام دیوان عدالت اداری کشور
۳۸	۱۲-۳- نحوه اقامه ی دعوی در دیوان عدالت اداری کشور
۴۱	۱۳- دادسرا در قانون اساسی
۴۱	۱۳-۱- تعریف دادسرا
۴۱	۱۳-۲- وظایف دادسرا
۴۱	۱۳-۳- دادستان
۴۲	۱۳-۴- بازپرس
۴۲	۱۳-۵- دادیار
۴۲	۱۳-۶- مراجع اختصاصی دادسرا
۴۲	۱۳-۷- اتهام
۴۲	۱۳-۸- صلاحیت استثنایی در ق-آ-د-ک
۴۳	۱۴- شرایط وظایف و حدود اختیارات شورای حل اختلاف
۴۳	۱۴-۱- شرایط عضویت در شورای حل اختلاف
۴۴	۱۴-۲- حدود اختیارات و صلاحیت شورای حل اختلاف در امور مالی
۴۴	۱۴-۳- حدود اختیارات و صلاحیت شورا های حل اختلاف در امور کیفری
۴۹	۱۵- سازمان بازرسی کل کشور (گذری بر تاریخچه نظارت و بازرسی در ایران)
۵۰	۱۵-۱- بازرسی در زمان هخامنشیان
۵۱	۱۵-۲- بازرسی در زمان ساسانیان
۵۱	۱۵-۳- بازرسی در ایران دوران اسلام
۵۳	۱۵-۴- بازرسی در حکومت های ایران
۵۴	۱۵-۵- بازرسی در عصر قاجاریه
۵۵	۱۵-۶- بازرسی کل کشور پس از انقلاب مشروطه
۵۶	۱۵-۷- بازرسی شاهنشاهی (حکومت پهلوی)
۵۷	۱۵-۸- بازرسی پس از انقلاب اسلامی ایران
۵۸	۱۶- سازمان ثبت اسناد کشور
۵۹	۱۶-۱- ساختار حقوقی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
۵۹	۱۶-۲- بخش های تخصصی سازمان و وظایف آن ها

۵۹	الف) معاونت امور اسنادی
۵۹	۱-۱- اداره کل مالکیت صنعتی
۶۰	۱-۲- اداره کل اجرای اسناد رسمی
۶۰	۱-۳- اداره کل امور اسناد و سر دفتران
۶۰	الف) اداره امور اسناد
۶۱	ب) اداره امور سر دفتران
۶۱	ج) معاونت امور املاک
۶۲	د) معاونت توسعه فناوری و مدیریت اطلاعات
۶۲	۱- اداره کل کاداستر
۶۲	۲- اداره کل گسترش
۶۲	۳- اداره اطلاعات رافیل
۶۲	۴- اداره نقشه برداری فنی هوایی
۶۲	۵- اداره نظارت فنی
۶۳	۱۷- روزنامه ی رسمی کشور
۶۳	۱۷-۱- تاریخچه روزنامه ی رسمی در ایران
۶۳	۱۷-۲- ساختار حقوقی روزنامه ی رسمی
۶۴	۱۷-۳- وظایف و اختیارات روزنامه ی رسمی
۶۵	۱۷-۴- سایر فعالیت های روزنامه ی رسمی کشور
۶۵	۱۸- سازمان پزشکی قانونی
۶۶	۱۸-۱- وظایف سازمان پزشکی قانونی
۶۶	۱۸-۲- کارهایی که پزشکی قانونی انجام می دهد (وظایف)
۶۷	۱۹- سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور
۶۷	۱۹-۱- آغاز پیدایش جرم و کیفر و نگاهی به تاریخچه جرم و جنایات از زمان آدم ابوالبشر تا اجرای مجازات در عصر حاضر
۶۸	۱۹-۲- زندان در ایران از قبل انقلاب تا پیروزی انقلاب اسلامی
۷۲	۱۹-۳- تحولات آئین نامه ای زندان ها
۷۸	۱۹-۴- از انقلاب اسلامی تا توسعه قضایی در نظام جمهوری اسلامی
۷۸	۱۹-۵- تأثیر راهبرد توسعه قضایی بر شیوه های اجرای مجازات در عصر کنونی
۸۰	۱۹-۶- زندان در شرع اسلام

۸۰	۱۹-۷- سازمان زندانها
۸۰	۱۹-۸- تعریف زندان در قانون
۸۰	۱۹-۹- انواع زندان
۸۰	الف) زندان بسته
۸۰	ب) زندان نیمه باز
۸۰	۱۹-۱۰- اداره مراقبت بعد از خروج
۸۱	۱۹-۱۱- کانون اصلاح و تربیت
۸۱	۱۹-۱۲- تعریف سازمان زندانها در آئین نامه
۸۱	۱۹-۱۳- بازداشتگاه و تعریف آن
۸۱	۱۹-۱۴- تعریف حبس
۸۲	۱۹-۱۵- شورای انضباطی زندان
۸۲	۱۹-۱۶- تنبیهات شورای انضباطی زندان
۸۲	۱۹-۱۷- موسسه کار درمانی (اردوگاه)
۸۲	۱۹-۱۸- حقوق و تکالیف زندانیان
۸۵	۲۰- آئین نامه اجرایی مددکاری اجتماعی سازمان زندانها و خدمات تأمینی و تربیتی کشور
۹۰	۲۱- انجمن حمایت از زندانیان کشور و نهاد های وابسته به قوه قضائیه
۹۰	۲۱-۱- تعریف انجمن
۹۰	۲۱-۲- اهداف انجمن
۹۰	۲۱-۳- وظایف انجمن
۹۱	۲۱-۴- اختیارات انجمن
۹۱	۲۱-۵- سرمایه انجمن
۹۱	۲۱-۶- تشکیلات انجمن
۹۲	۲۱-۷- اعضای انجمن
۹۲	۲۱-۸- وظایف و اختیارات مجمع عمومی
۹۲	۲۱-۹- هیئت مدیره
۹۴	۲۱-۱۰- انحلال انجمن
۹۶	فهرست منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

پس از سالهای متمادی تدریس در دانشگاه ها و مراکز علمی پژوهشی و ضمن خدمت کارکنان دولت و برخورداری از بیست سال تجربه خدمت به عنوان کارشناس خبره شاغل در دستگاه قضایی (سازمان های وابسته به قوه قضائیه)، تدریس دروس حقوقی در مقاطع کاردانی ترمی و پودمانی و کارشناسی در رشته های حقوق و بیانات فقه و مبانی حقوق اسلامی، آسیب شناسی، مددکاری اجتماعی، اصلاح تربیت، تربیت مربی، تدریس آئین نامه برای دستگاه های دولتی و حقوق شهروندی در ادارات و مدارس استان. انجمنیه پس از تکرار بیش از ده ترم به آموزش خاص واحد درس آشنایی با تشکیلات قوه قضائیه و استقبال گرم دانشجویان عزیز و ایضا تشویق استاد و مسئولین آموزش مراکز علمی کاربردی زندانها و بهزیستی گیلان.

تصمیم به انتشار کتاب، تحت عنوان (تشکیلات قضایی و سازمان های وابسته) با رعایت سر فصل های تعیین شده و با دو هدف عمده ساده نویسی و رعایت اختصار در نگارش به رشته تحریر دو آورده تا با بیانی ساده و قابل درک برای همه البته در قالب جملات موجز و در حد بیان مسئله مذکور گردد.

علیرضا عباسی - مدرس دانشکده حقوق و علوم اجتماعی و آموزشی

Alirezaabasi396@yahoo.com

آشنائی با تشکیلات قوه قضائیه و نهادهای وابسته به قوه قضائیه

نظام قضائی کشور، به عنوان نهادی که مسئول اجرای قانون و ایجاد نظم، امنیت، در جامعه و احقاق حقوق تضییع شده افراد است. با توجه به نیازهای جامعه و تنوع روابط افراد و تخصصی بودن امور، از مراجع و سازمانهای متعددی تشکیل گردیده است در مواردی که حق از شخصی در عمل یا بر حسب ادعا تضییع گردد، شخص زیان دیده به منظور احقاق حق باید به مرجع صالح مراجعه نماید، بدیهی است شخص زیان دیده به علت تعدد مراجع قضائی، (تقسیم بندی صورت گرفته صلاحیت و حدود وظایف هریک از این مراجع) به هر مرجعی نمی تواند مراجعه کند. بنابراین باید مرجع صالح را تشخیص داده و دادخواهی خود را بطور مستقیم در آن مرجع اعلام دارد، در غیر این صورت و با انتخاب مرجعی که صلاحیت رسیدگی به آن امور را ندارد، افسوسناک است که صرف وقت، هزینه های گزاف، این امکان وجود دارد که به علت تأخیر در دادخواهی در جمع مبلغ، هیچ گاه نتواند به حق از دست رفته خویش دست یابد.

بنابراین انتخاب مرجع صحیح و مربوط به شناخت نسبی از نظام قضائی و آگاهی نسبت به صلاحیت و حدود وظایف و اختیارات و نیز مراجعه و پیگیری دادرسی آنها است تا به دادخواهی صحیح در زمان مناسب و قانونی بتواند حقوق تضییع شده را بازیابد. همچنین از آنجا که شناخت و کسب اطلاع کافی از نظام قضائی کشور بخشی از حقوق شهروندان محسوب می شود. بنابراین باید رهگذر بررسی و مطالعه، اطلاعات کافی در اختیار شهروندان قرار گیرد و ما در این اثر آموزشی سعی خواهیم کرد ضمن تشریح نظام قضائیه کشور، نوع و صلاحیت و شیوه رسیدگی و حدود اختیارات و تکالیف هریک از سازمانهای وابسته را با توجه به واحد درسی برای دانشجویان در حد وسیع به زبان ساده و مقدماتی بیان نماییم و اعتقاد داریم یکی از راههای شناخت قانون و علم حقوق و قضا توجه به مبادی و اصولی است که در قرون و اعصار گذشته و شناخت مقدمه علم کمتر از خود درس نیست و ادامه آن علم بدون دانستن پیشینه مقدمه آن میسر نخواهد بود ما باید در جستجوی اسباب و عللی باشیم که اصول حقوق از آن ریشه گرفته اند حتی در این راه به مطالعه تاریخ حقوق کشور خود قناعت نکنیم. مطالعه تاریخ حقوق و منابع حقوق کشور خود چنانکه در دیگر ضرورت دارد و یکی از منابع اصلی و مهم و مشترک در کشورهای دنیا قانون در رأس القوانین همان قانون اساسی است.

ما نیز در این واحد درسی شما را با قانون اساسی، دادرسی، دادگستری، شورای حل اختلاف، پزشکی قانونی، ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان زندانها و واحدهای وابسته، سازمان بازرسی کل کشور، دیوان عالی، دیوان عدالت اداری آشنا خواهیم کرد.